

خوڻندڻ وڻيڪ بڻ شيعري)
 باخڻ وان ما ندووتر لڻ ئا و)ي
 ڪڻڙا ڻ ڻ حمڻ د .. نوسيني: تڻ لار
 تاهير

پښتو ژبه ناسيني كې ژاړا ئې حمېد ناكات، بېلېام هېر ئې وښودنه د ښځې
يې كې كې له شاعير ديار كې كې سې دې هاوچېرخ، بېلې بووني چې مكي
يا خيوون ناتوانين ئامازې بې كې ژاړا ئې حمېد بېلېن، ښځې
بشتوانين، وېلې بېلې شايې كې گورې له فزايي نوسين و بېلې تېكې دې
مېدانې و، چونكې نېك هېر بونياتي شيعر و نوسين كې كې ژاړا
ئې حمېد، بېلې كو هېر له ئېزلې و بېلې پېشتي نوسين كې دا هېلې رانې،
بريتيې له يا خيوون!

ياخيـبوون لـيـيـكـكـيـ لـو جوـمـگـ سـرـيـاـنـيـ كـي تاـكـاـنـي كـمـمـگـ
هـشـيار دـكـاـتـوـو او اـيـان دـچـمـمـمـكـنـد لـي نـزـانـين، واـتـي ياخيـبوون
هاوـتـرـيـد لـگـگـي نوـگـريـي كـي نـمـريـي و ماـناوـيـي كـي هـمـيشـيـي بـي
وحي نوـسـين دـبـخـشـن

نوسین لـ ژـر سایی یاخیوون وک دار سنډ بـرکـ هـمیشـ سـوزـ ،
 بـمـ رهـمدار ، جیاوازی کـژاـ ئـحمـد و هاوشـوـکـانی کـژاـ
 لـگـ ئافرـتی تر ئـوـیـ ئـوان هـمیشـ دـنگ هـمـدـبـنـ، بـگومان
 هونـری وشـ و دـبربرین و شـوازی گـیـاندن یـیـ هـیـ لـ گـیـاندنی
 پـیـام، ئـمـ جگـ لـ لایـنی سـز و خـشـویستی کـ لایـنـکی تری
 کاریگـری ئافرـتـ بـ ئـندازـی چـکـک کاریگـری دروست دـبـتـ، بـ
 نموونـ لـ ئـفسانـی گلگامـش دا سـز و میهری ئافرـتـک بوو هـکاری
 ئـوی کـ ئـنکیدـی لـ دـندی دامـی، واتـ هـزی هـگـربوون تـوژمی
 ژیا نی مرـق و بوونـوـرکـان دـگـمـنـتـ. کـژاـ پـشـنگ نییـ لـ
 یاخیوون ، چونکـ پـشـ ئـو ئـحلام مـنسور یا ئـرخـوان سـوـ لـ
 دیوانی “خـشـویست” 1972 چـکـشـکـن بوو، بـمـ دـتوانین بـمین
 بـبرگـکی نوـ و بـ تـوژمـکی تری یاخیوونـوـ دـنگی ئافرـت
 دـگـیـنـت ئیتر یاخییـ لـ کـمـگ و لـدـسـات لـ شـتـ
 تـقلیدـیـکان. کـژاـ ئـحمـد لـ کـتـبیـ”زما نی باـنـدـ
 دـزانم” شیعـرـکی هـیـ بـ ناوی “باخـوان ماندوو ترـ لـ ئاو” لـم
 بـرهـمـ شاعیر بـ وونی ئاماژـی نیشتمانی نـکردووـ، بـمـ بـپی
 سیاقی شیعـرـکـ لـو تـدـگـین شاعیر باسی ئازاری سـوـکـانی

نیشتمان دځات، یاځ ټازاری دایکی نیشتمان بډدست ټټټټ کانیو،
ټوی جی سرنج لږی هږ بکلیلی یاخیوون دږگای شیعرک
دکاتو و وک ل دسپکی شیعرک دټټټ:

پټ سږیر نا نوشتم و

بټنیا ب

ب نکردنی گوځ نک بټ

یان ب ماچکردنی ومټی منداک

سنگ و بټک ناکم و

ب شیردان ب شیعر نک بټ

وات لږ مټست ل و مرځ مږدان ی یاځ کوردی مږد ک
نا نوشتن و ب بگان یاخیووان ټووبووی ټو ټازارن
د بند و ک بیري ټازادی مرځ کان نږک دځات و هیچ هږک
نا توانټ بیکات ب نږک، یاځ ل لایکی تر و شاعیر لږدا
ب ټټټکی فیمنیستان باکی نیی بټټگزی بږامبر ب ټوی
څبختی بکات، بټکو دځگټټ و ب ټو شت ساد و پاک و
بږائاتانی کسږ ل نو ټومدی جوان ب دنیای مرځفایتی
د بڅشن و وک(گو، مندا، شیعر)، ټوی لږدا جی ټماژ
پډان کڅشای کوردیش ل کڅشای ټافرټ دځات ب نمون کورد ل
شاری کڅکوک هږ چی بکات هږمیش ټټوکانی تر با دستن،
ټافرټیش ل کڅمځگای پیاوسالار هږچی بکات هږمیش پیاو با دځست
و بریارد.

ل شوټنکی تر دټټټ:

پټناک نم بډم کڅووی

جستی نیشتمان ک و

بگنی کردوو!

شاعیر لږدا مټستی ل نیشتمانکی وږان ی، ک بډدست ټازاری
ټټټټ کانیو پټنگی خواردټ و، ب هږی ن بوونی څشویستی، چونک
سږ و څشویستی نک هږ جیهانی مرځ و بوون وږکان، بټکو ب
ټووی وچ ب شت ب گیان کانیشت د بڅشت، وات
هږ شتک ل څشویستی دوور بټ بگنی د بټ.

ټگږچی شیعرک ب شیعرکی یاخیووان هږژماردک م، بټام ل
هږند شوږن ټومدی و ټوټی ټټکی دږوونی بټووی وڅساری
شیعرکانیو دږدک وټ وک چن ل شوږن کدا دټټټ:

دیوارک با شتر گو دگر ت

بدرک با شتر هت دکات

ئمم جرکک ل نائومدی و توئی شاعیر ل همان کات،
گگانی وی ژیان ب ئوشت ب وز و دتچووانی ک شاعیر و
نووسرکان ل ی خیاوو جار سر ل نو وحيان ب بدردا
دکک ن و

ل شوئکیت دت:

با نندیک سیر ل برمن

خ مبار دت و

سبی د مکات ب جریوی چیرکک

کس تئگات!

وات کس ل حا شاعیر تئگات، تئگگیش جکرک ل خ م و
ئازار زیتر هت ب تئیایی بکات، تئیایش ب جکرک زامم جاری
وا هیم مرث ل تاو تئیایی خی عاشقی سبدرکخی خی دت ب
نمونن چن (خولیا حوسن) ل شیعری "من و سبدرککم" دت:

ب باشی و

خراپی کا نم

ب جوانیی و

ناشرینی کا نم

ب ه بوونی و

ن بوونی کا نم

ل حسان ووی و

ل کاتی ماندوتی کا نم

دادو ریم ب سدردا نا کا

خودم چن

وکو خم منی قبوو

چاووگی گگانی نم نا کا

سبدرککم

ه ندر جار توو بوونی شاعیر ل ه نند دبری شاعر دینر ت، ئویش
ل تاو خم و ناسری دایکی نیشتمان بدست گگانی و، یان
نیشتمان بدست کممم ئاغا دبرگ ل ناو ئازار دتل و،
ئممش نائومدی شاعیر ددرد خات،
ب نمونن ل کپل ی کدا دت:

ککرک با شتر د بیست و

کو لږک وونتر د بڼت
هاواری ئو جوانیانې د کوژرن
شمتک باشر تددگات

شاعیر ل لردا ب ه ی تو یی و نئوم دی و ک م م ک
د ست واژ یی (کو ل ر ، ک ، ش ت) ، ب کاره ناو ، ن ک ه ر لای شاعیر
ب کو ه ی کی باوی دنیای مر ف کان ک ل کاتی تو یی و
ک موکورتی ب رامب ر کان یان د شوبه نن ب ک مئ ندام ، ب م ناکرت
ل خ اگری و گ ور یی چینی ک مئ ندامان ب رامب ر س ختی زیان و
ناداد پ رو ری مر ف کان ب س تین و ب گ م یی و ک فامی
مر ف کان ، ب م ل لای کی تر و د توانین ب م یست ل ک پل
ئ و ی گ ر زیان ب چاوی نابینایک بگ م ت و ، ن گ زیان له
ه موو مر ف کانی تر جوانتر ب وان ت زیان .

شاعیر ب ه ی شمتک ناوشت ت و ، جگ ل نوشتاو ب خداو ند و
ل ک پل ی کدا د ت :
س ر ب خوار و نا ه نم

م گ ر و ک ع بد ک
ب ستا یشکردنی خدا
وات ل لردا شاعر ک ف م کی ئاینی و رگرتوو ، شاعیر
د گ او ت و ب لای خدا و ک ئ و ی س رچاوی ه موو خ شی کان و
زگار بوون ل ناخ شی کان ل لای خداو ب ت .

یاخ ل شو ن کی تر دا د ت :
باران باشر د ی ز و ی ن ر م د کات
ک چی باخ وان ب ق ی د یک م ت !
وات باسی سروشت د کات ل ن وان میهر بانی و خدا و د ق
مر ف کان ، ج ر کیش ل مملاند ل پ ناوی مان و ی مر ف کان ل ن و
زیاندا و ک چن چا س داروین ل کت بی " بند چ و ج ر کان " باسی
د کات .

ب ه مان شو ل ک پل ی کی تر دا د ت :
باران باشر ل باخ وان
ک گ و م زرا ئاو د دات
ئ گ رچی باخ وان
ماندووتر ل ئاو
ئ و شیدا تریش ل باران

ل م د ر شاعر دا " داستانی سیزیف " ئ لب رد کام م بیرک و ت و ،
ک ت ک سیزیف خواک ی زیندووی کرد و ه موو ناخ شی و ن ه م تی کی

قبوو کرد له پښناوی مان وو، له م کپله شاعر یشدا شاعیر ئاماژ
به و ناخشی و نه هام تیان د کات که مرغه کان قبووی د که له
پښناوی مان وو یان له زیان، ئه م شجره که له زیان د ستی و عاشق
بوونی مرغه کان به رامبه به زیان، وات زیان چنده سخت بهت،
بهام دیسان وو هر زیان جوانتر له مرگ.

له دوا دره د ت:
ئوی په یکره مرغه
تکشان له م واته دا
دستی بشکت

واته مرغه کان چنده پان له زیان و زیان د ستی، بهام له پشت
زیان د ستی وو مرغه کان تک شکونه راو، یاخه شکای مرغه هژار به
دست که مغه ئاغاو دره به گوه تکه شکونه راو به یه شاعر د ت:
دستی بشکت.

له که تاید د م ئه گره له ی ورد بین وو له م شاعر دا شاعیر
د ست واژه ی "ناوشت موه" ی زه دووباره د کات وو، ئه م ش وک
سو بوون و جته کردنه وی که ژا ئه حمده له سر یاخیوون. یاخه مانای
هه ز و به و به خو بوونی ئافرته د گینه ت، به رامبه رغه قهقهه تی
پیاو سالاری یان ست م و نادادی، وک به مانی "هه زارویک شه وو"
گومان د که م ئه و (هه زارویک)، به مز بهت واته تاقه ئافره تکی وک
شهر زاده وک سمبو و چرایک بوو به قوریانی و زگار که ری ئه و
هه زار ها ئافره تانی له پښناوی رغه قهقهه تکی گه مژانای "شاریار" کان
بوون به قوریانی

به به چوونی من وش وک میکانی یاری منداان وایه نوسه ریش
ئه و مندا د بینته که دانیشتوو به دیار میکانه که وو، چونکه
به مانه وی و نه مان وو ته مانی منداای له نه وونی نووسین به نگ
د داته وو.

به یه و د م، چونکه شاعر له ردا له خه یا وو یاریه کی زه
جوانی وشه کاری کردوو ئه م ش بوو ته هه کاری ئه وی دره شاعر کان
زیاتر له مانایک له خه بگرن وک "پاراد کس" یش د رک ون.

به فرابری ۲۰۲۳